

ที่ ศธ ๐๒๑๑.๖/ ๑๖๓๐๘

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสำรวจ ประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (รูปแบบออนไลน์)

เรียน ศึกษาธิการจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) /

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทยฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. QR Code แบบสำรวจประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเมืองต้นแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐ (ระยะที่ ๖) ซึ่งการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard) ถือเป็นภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนข้อมูลสารสนเทศเชิงนโยบาย โดยมีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการพัฒนาระบบดังกล่าว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จึงขอให้ศึกษานิเทศก์ในสังกัดของท่าน จำนวน ๑ คน ตอบแบบสำรวจ ประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (รูปแบบออนไลน์) และขอให้แจ้งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑ คน และครูผู้สอน จำนวน ๑ คน ของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่รับผิดชอบ ตอบแบบสำรวจ ประเด็นดังกล่าว ภายในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ โดยข้อมูล และความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะเป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สำคัญยิ่งในการนำไปกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการออกแบบกลไกสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อบริบท และความต้องการจำเป็นของพื้นที่ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภิญญา รัตนวรชาติ)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มงานโรงเรียนสามัญศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๐๐๐ ต่อ ๖๔๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๖๕๑

**เอกสารแนบ ๑ โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย
ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองต้นแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐
(ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙)**

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ได้ริเริ่มและขับเคลื่อนประเด็นระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จนถึงปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการวางรากฐานเชิงทฤษฎีและศึกษาวิจัยเชิงลึก เพื่อถอดรหัสองค์ประกอบสำคัญ ๕ ส่วนหลัก อันได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และชุมชน ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุน ๖ ด้านตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ นำไปสู่การขยายผลและสร้างผลผลิตเชิงนโยบายที่สำคัญ อาทิ การจัดทำแผนการดำเนินงานจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ และการริเริ่มพัฒนาฐานข้อมูล (Dashboard) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาทั่วประเทศร่วมส่งมอบข้อมูลกว่า ๑๐,๐๐๐ แห่ง ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ การขับเคลื่อนได้ยกระดับสู่ก้าวสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ (ระยะที่ ๕) ผ่านการบูรณาการองค์ความรู้ ทั้งในและต่างประเทศ มีการศึกษาวิจัยถอดบทเรียนโมเดลเมืองแห่งการเรียนรู้ระดับโลก ณ นครเชียงใหม่ สาธารณรัฐประชาชนจีน และเมืองซูวอน สาธารณรัฐเกาหลี พร้อมทั้งยกระดับการพัฒนาเครื่องมือเชิงนโยบายสำคัญ คือ **ฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard)** การจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ตลอดจนการจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต เพื่อเตรียมผลักดันประเด็นดังกล่าวให้เป็นวาระแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ดี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตระหนักว่าระบบนิเวศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา และการพัฒนานิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาจะไม่สามารถสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ หากปราศจากการเชื่อมโยงและสนับสนุนจากเมืองหรือพื้นที่การเรียนรู้โดยรอบ ประกอบกับสภาพการณ์ปัจจุบันยังคงมีช่องว่างและความท้าทายสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เช่น ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการขาดกลไกสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาเมืองต้นแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐ (ระยะที่ ๒) เพื่อเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่ห้องปฏิบัติการนโยบายที่มีชีวิตในพื้นที่ต้นแบบจริง โดยหนึ่งในภารกิจเร่งด่วนและสำคัญยิ่งคือ **การปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard)** เพื่อยกระดับและขยายขนาด (Scale up) การจัดเก็บข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Need Assessment) จากผู้ปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกสังกัดทั่วประเทศ

ข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ที่ได้รับจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในครั้งนี้จะไม่ได้เป็นเพียงตัวเลขในระบบฐานข้อมูลเท่านั้น แต่จะถูกนำไปวิเคราะห์และประมวลผลเชิงลึกรายสถานศึกษา อำเภอ และจังหวัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสะท้อนเสียงจากพื้นที่สำหรับสถานศึกษาในการพัฒนาตนเอง และเป็น

ฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในการวางนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการออกแบบกลไกสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) ตามแนวคิดของยูเนสโกที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

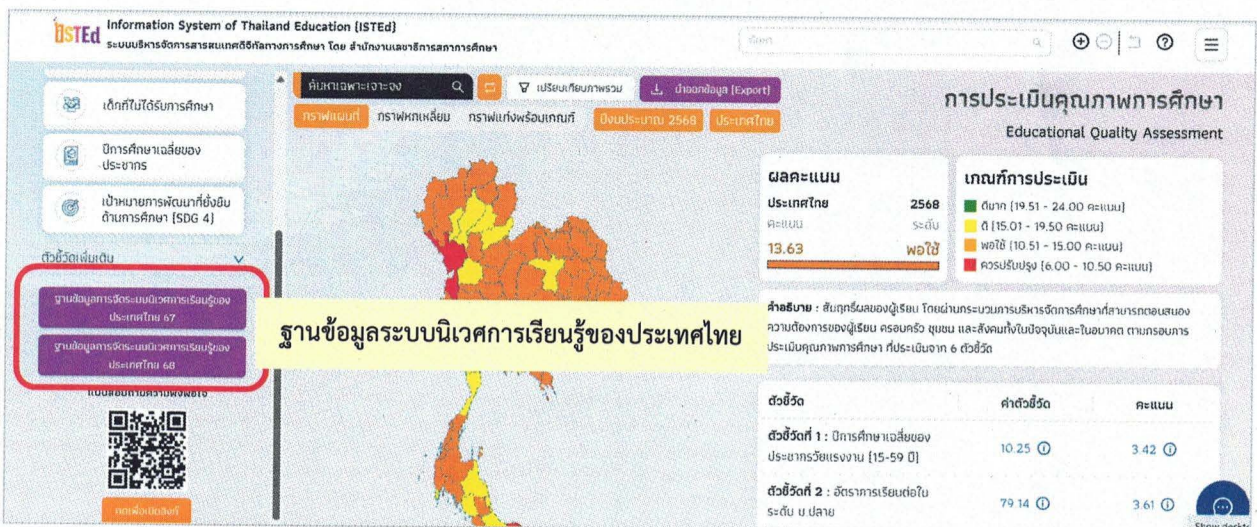
๑. เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard) ให้มีความเป็นปัจจุบัน ครอบคลุมสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดทั่วประเทศ และรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

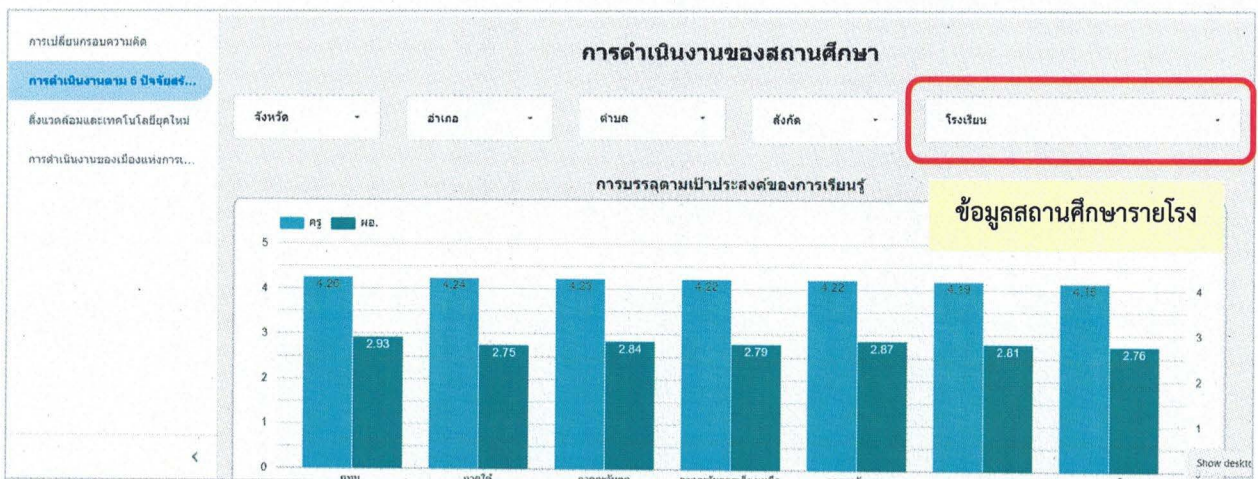
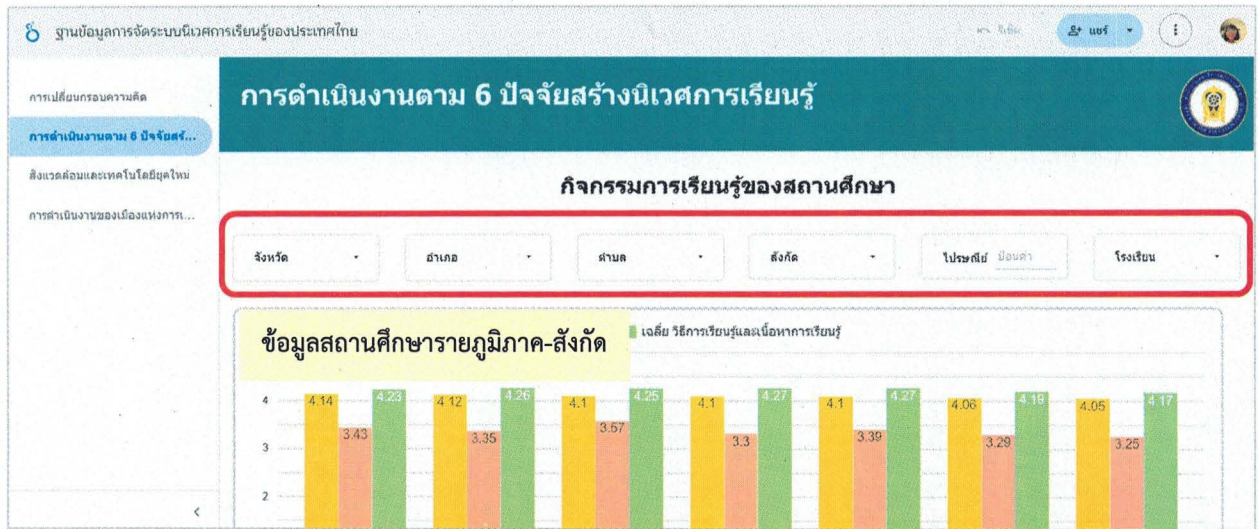
๒. เพื่อสำรวจเชิงลึกและประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากมุมมองและประสบการณ์ตรงของผู้ปฏิบัติงานจริงในระดับพื้นที่

ฐานข้อมูลและผลการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)

การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลทางการศึกษาเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Dashboard) มุ่งเน้นการจัดทำแผนภูมิและแผนภาพเพื่อเปรียบเทียบและสะท้อนสถานภาพระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาและจังหวัดอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงประจักษ์และนำรายงานสรุปผลไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย ตลอดจนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาและจังหวัดได้ทันที โดยสามารถเข้าถึงระบบได้ที่

- Information System of Thailand Education (ISTEd) ระบบบริหารจัดการสารสนเทศดิจิทัลทางการศึกษา โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือ <https://isted.onec.go.th/kpi>
- คลิก “ฐานข้อมูลระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย” (ดังภาพ)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในประเทศไทย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ในประเทศไทย ซึ่งประมวลผลข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั่วประเทศจำนวน ๑๙,๗๗๑ คน พบประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงศักยภาพที่โดดเด่นจำเพาะและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกออกเป็นมิติต่าง ๆ ดังนี้

◆ การวิเคราะห์ความพร้อมเชิงพื้นที่รายภูมิภาค

ในภาพรวมของประเทศ กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีระดับความพร้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างรอบด้าน โดยมีคะแนนการบรรลุเป้าประสงค์การเรียนรู้สูงถึง ๔.๒๖ คะแนน ความพร้อมของบุคลากรอยู่ที่ ๔.๑๑ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๕ คะแนน) และมีคะแนนด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้รวมถึงยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมสูงที่สุดที่ ๒.๘๙ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๓ คะแนน)

สำหรับภูมิภาคอื่น ๆ ต่างแสดงศักยภาพที่โดดเด่นจำเพาะแตกต่างกันไป โดยเฉพาะภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับคะแนนในมิติวิธีการเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้สูงที่สุดในประเทศที่ ๔.๒๗ คะแนน ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความสามารถในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและ

ความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่อย่างมีภาพรวม ในขณะที่ภาคเหนือเป็นพื้นที่สำคัญที่พร้อมรับการยกระดับและหนุนเสริมเชิงนโยบายอย่างเร่งด่วน เนื่องจากมีผลคะแนนเฉลี่ยในมิติด้านการปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (๔.๐๕ คะแนน) และการบรรลุเป้าประสงค์การเรียนรู้ (๔.๑๕ คะแนน) ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่จะสามารถพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพให้สูงขึ้นได้ในอนาคต

◆ การวิเคราะห์มิติด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และปัจจัยสนับสนุน

เมื่อวิเคราะห์เชิงลึกในมิติด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยียุคใหม่ พบว่าสถานศึกษาไทยส่วนใหญ่มีโอกาสในการพัฒนาและเติมเต็มด้านสื่อประเภทวัสดุ โดยผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ ๗๔.๔ สะท้อนความต้องการการสนับสนุนสื่อดังกล่าว เพื่อยกระดับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่การพัฒนาในด้านสถานที่ (รวมถึงการศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และพิพิธภัณฑ์) ซึ่งสถานศึกษาร้อยละ ๖๔.๙ และด้านเครื่องมืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีร้อยละ ๕๐.๔ ระบุว่าปัจจัยสำคัญที่หากได้รับการหนุนเสริมเพิ่มเติมจะช่วยขับเคลื่อนระบบนิเวศการเรียนรู้ได้อย่างก้าวกระโดด

ในด้านปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ พบว่า ภาคตะวันตกมีค่าเฉลี่ยในมิติด้านความยืดหยุ่นและทางเลือกที่หลากหลายสูงที่สุดที่ ๔.๑๕ คะแนน แสดงถึงความก้าวหน้าในการจัดสรรทางเลือกทางการศึกษาและการสื่อสารระหว่างภาคส่วนเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ขณะที่มิติด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและชุมชนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศมีมุมมองที่สอดคล้องกันในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๗๔ ถึง ๒.๘๙ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๓ คะแนน) ซึ่งสะท้อนถึงรากฐานความร่วมมือที่ดีเยี่ยมระหว่างโรงเรียนและชุมชนทั่วประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามอย่างยิ่งของครูผู้สอนในทุกภูมิภาคที่ได้ร่วมกันพัฒนาวิธีการเรียนรู้และเนื้อหาให้ทันสมัย อย่างไรก็ตาม การยกระดับระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทยให้เติบโตอย่างสมดุลและทั่วถึง จำเป็นต้องได้รับมาตรการหนุนเสริมเชิงโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรประเภทสื่อ วัสดุ และการขยายพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำและกระจายความพร้อมจากศูนย์กลางไปสู่ระดับภูมิภาค รวมถึงการส่งเสริมมาตรการหนุนเสริมงบประมาณและการพัฒนาปรับเปลี่ยนกรอบความคิด อันจะเป็นกลไกสำคัญในการร่วมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง ยืดหยุ่น และสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมให้กับประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและสะท้อนสภาพจริงของระบบนิเวศการเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกสังกัด ซึ่งสามารถนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายงานสรุปผลเพื่อจำแนกจุดเด่นและโอกาสในการพัฒนา (Area for Improvement) นำไปสู่การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของครูและนักเรียน

๓. หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยง
นิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาเข้ากับสภาพแวดล้อมของเมือง ช่วยลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้
และหนุนเสริมการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) ตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก ที่เอื้อต่อการพัฒนา
ศักยภาพของคนไทย ๔.๐ และส่งเสริมวิถีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม

ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการมีส่วนร่วมและการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๐, ๒๕๒๑

เอกสารแนบ ๒ แบบสำรวจประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย
(ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙)

คำชี้แจง

- ◆ โปรดให้ข้อมูลที่ตรงตามสภาพ/การดำเนินงานจริงของสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้ การให้ข้อมูลจะไม่มีผลกระทบในเชิงให้คุณ/โทษแก่หน่วยงาน/องค์กร/บุคคลผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด
- ◆ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
  - ✓ ศึกษาานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑ ท่าน (แบบสำรวจศึกษานิเทศก์)
  - ✓ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้แทนสถานศึกษา จำนวน ๑ ท่าน (แบบสำรวจผู้บริหารสถานศึกษา)
  - ✓ ครูผู้สอน/ครูที่รับผิดชอบดำเนินการสถานศึกษา จำนวน ๑ ท่าน (แบบสำรวจครูผู้สอน)
- ◆ โปรดให้ข้อมูลภายในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ และขอความอนุเคราะห์จาก ***ทุกเขตพื้นที่และสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ*** ตอบแบบสำรวจฯ

- แบบสำรวจศึกษานิเทศก์ -

- แบบสำรวจผู้บริหารสถานศึกษา -

- แบบสำรวจครูผู้สอน -

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม: นางสาวสิริกานต์ แก้วคงทอง (ทราย)

email: sirikarn.keawkongthong@gmail.com

โทร.: ๐๒๖๖๘๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๐, ๒๕๒๑